

کاوشی در اعتبار و متن زیارت ناحیه

مر قضي خوش نصيب

سرشناسه : خوش نصیب، مرتضی، ۱۳۴۲ -
 عنوان قراردادی : زیارتنامه ناحیه. فارسی. شرح
 عنوان و نام پدید آور : کاوشی در اعتبار و متن زیارت ناحیه / مرتضی خوش نصیب.
 مشخصات نشر : تهران : سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۲۷۹ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۲۹-۸۳-۸
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.
 موضوع : زیارتنامه ناحیه-- نقد و تفسیر
 شناسه افزوده : سازمان تبلیغات اسلامی. پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ خ ۹ / ۵۲۰۴۲۲ / ۷ / ۲۷۱ BP
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۷۷۷
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۷۵۵۱۰

انتشارات پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام

- ◀ عنوان : کاوشی در اعتبار و متن زیارت ناحیه
 ▶ مولف : مرتضی خوش نصیب
 ▶ ناشر : پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام
 ▶ به اهتمام : عظیم عابدینی
 ▶ ناظر محتوایی : محمد داداشپور
 ▶ ویراستار : ابوالقاسم عاشوری
 ▶ مسئول تولید : سید عبدالحسین زین العبادی
 ▶ چاپ : طه
 ▶ نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۳
 ▶ شمارگان : ۱۰۰۰ جلد
 ▶ قیمت : ۱۱۰۰۰ تومان

مرکز بخش: قم، بلوار نیایش، جنب مصلی قدس، پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام

تلفن ۰۲۵ - ۳۷۷۴۰۳۶۹ - شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۲۹-۸۳-۸

نشانی پایگاه اطلاع رسانی: www.rbo.ir

۱۱	 سخن پژوهشگر
۱۳	 پیشگفتار
۱۵	 در باره این کتاب
۱۷	 درآمد
۱۷	 اهمیت کاوش در زیارت ناحیه
۲۰	 پیشینه تلاش‌های انجام شده در زیارت ناحیه
۲۰	 نقل متن زیارت
۲۰	 همگانی کردن زیارت
۲۰	 ترجمه و شرح زیارت
۲۱	 پژوهش در باره زیارت

بخش اول مفاهیم و کلیات

۲۵	 فصل اول: مفهوم «زیارت» و «ناحیه»
۲۵	 زیارت
۲۵	 مفهوم لغوی زیارت
۲۶	 مفهوم عرفی زیارت
۲۷	 رکن اساسی زیارت
۲۷	 گونه‌های زیارت
۲۷	 عنوان دوم: ناحیه
۲۹	 فصل دوم: معرفی زیارت ناحیه
۲۹	 نخستین زیارت ناحیه

۳۰	 دومین زیارت ناحیه
۳۱	 سومین زیارت ناحیه
۳۵	 فصل سوم: گزارشی از مضامین زیارت ناحیه
۳۵	 سلام بر پیامبران و جانشینان آنان
۳۷	 فضایل امام حسین علیه السلام
۳۷	 مصایب امام حسین علیه السلام و اهل بیت و یاران او
۳۸	 جهان آفرینش در سوگ امام حسین علیه السلام
۳۸	 عزاداری امام حسین علیه السلام
۳۹	 مناجات
۴۰	 فصل چهارم: زیارت اولیای الهی
۴۰	 حضور در مطهر
۴۵	 زیارت قبور
۴۵	 زیارت قبور پیامبران
۴۸	 زیارت قبر رسول اکرم صلی الله علیه و آله
۴۸	 دیدگاه روایی
۵۲	 دیدگاه فقهی
۵۴	 شبهه پراکنی ابن تیمیه و وهابیان
۵۵	 زیارت قبور امامان معصوم علیهم السلام
۵۷	 الف: فلسفه زیارت امامان علیهم السلام
۵۷	 ب: فضیلت زیارت امامان علیهم السلام
۵۸	 ج: برکات زیارت امامان علیهم السلام
۵۸	 زیارت قبور شهیدان و صالحان
۶۰	 دو نکته در باره زیارت
۶۰	 ۱. زیارت حجت خدا، معنابخش زیارت خانه خدا
۶۱	 ۲. زیارت از راه دور
۶۳	 فصل پنجم: زیارت امام حسین علیه السلام
۶۳	 شرافت مزار مطهر امام حسین علیه السلام
۶۴	 فضیلت بی مانند زیارت امام حسین علیه السلام

۶۵	تحمل مشقت‌های زیارت و پاداش عظیم آن
۶۷	تأکید مضاعف بر زیارت امام حسین (ع)
۶۹	هم‌نوایی با شهدای کربلا
۷۱	فصل ششم: مهم‌ترین حکمت زیارت

بخش دوم

مصدر و اعتبار زیارت ناحیه

۷۷	فصل اول: مصادر زیارت ناحیه
۷۷	المزار
۷۹	المزار الکبر
۷۹	آثار متأخران
۸۱	فصل دوم: اعتبارسنجی زیارت ناحیه
۸۱	ارسال در سند
۸۲	اعتماد عالمان پیشین
۸۴	اعتبار المزار الکبیر، مهم‌ترین مصدر زیارت ناحیه
۸۵	تردیدهایی در اعتبار المزار الکبیر
۸۶	بررسی میزان اعتبار کتاب المزار الکبیر
۸۷	۱. هویت و وثاقت ابن مشهدی
۹۰	۲. اسناد کتاب المزار الکبیر به ابن مشهدی
۹۱	۳. جایگاه و اعتبار توثیق عام ابن مشهدی
۹۳	۴. این‌همانی نسخه کنونی المزار الکبیر
۹۷	شیوایی و استحکام متن زیارت ناحیه

بخش سوم

معارف زیارت ناحیه

۱۰۳	فصل اول: پیوند با انبیا و اوصیا
۱۰۳	سلام، نماد پیوند
۱۰۴	پشتوانه فرهنگی واژه سلام
۱۰۶	پیوند با انبیا
۱۰۸	پیوند با اوصیا

فصل دوم: فضایل امام حسین (ع)	۱۱۱
ویژگی های نَسبی	۱۱۱
نسب والا یا تقوا، کدامیک ؟	۱۱۵
جایگاه و منزلت معنوی	۱۱۶
عصمت و طهارت	۱۱۷
موقعیت ویژه در میان آسمانیان	۱۲۰
شفابخش بودن تربت	۱۲۳
نقطه عطف قافله اولیای الهی	۱۲۴
وارد فضایل اولیای پیشین	۱۲۴
پدر امام حسن	۱۲۵
نهایت دین و ورع	۱۲۶
ویژگی های عبادی	۱۲۸
ویژگی های اخلاقی	۱۳۰
زهد و بی رغبتی به دنیا	۱۳۱
شجاعت	۱۳۲
صبر و شکیبایی	۱۳۵
ویژگی های سیاسی	۱۳۸
توجه کامل به مسائل سیاسی	۱۴۰
هشیاری سیاسی	۱۴۰
احساس مسئولیت	۱۴۱
ظلم ستیزی	۱۴۲
فصل سوم: مصایب امام حسین (ع)	۱۴۳
عظمت مصیبت امام حسین (ع)	۱۴۳
گوشه هایی از عظمت نمایی مصایب امام حسین (ع)	۱۴۶
ابعاد مصیبت امام (ع)	۱۴۹
پیمان شکنی بی وفایان	۱۴۹
دعوت امام حسین (ع) به کوفه	۱۵۰
از بیعت با مسلم تا شهادت او	۱۵۲
غربت و مظلومیت فرزنده امام (ع)	۱۵۶

۱۶۱	محاصره امام (ع) در کربلا
۱۶۱	کربلا سرزمین موعود
۱۶۳	لشکرکشی دشمن به کربلا
۱۶۵	ذلت‌پذیری یا شهادت‌طلبی
۱۶۶	حکایت تشنگی
۱۶۷	جلوگیری دشمن از برداشت آب
۱۶۸	ناپایدار بودن دست‌یابی دوباره به آب
۱۷۰	سیراب شدن عاشوراییان از عطش
۱۷۳	رخدادای طاقت‌فرسای عاشورا
۱۷۴	تاسعاً به حال عاشورا
۱۷۶	وقایع شب عاشورا
۱۷۷	آغاز نبرد عاشورا و شهادت یاران امام (ع)
۱۸۲	شهادت اهل بیت امام (ع)
۱۸۵	شهادت امام حسین (ع)
۱۹۵	وقایع پس از شهادت امام (ع)
۱۹۶	ستم مضاعف بر پیکر شهیدان
۲۰۲	غارت و اسارت خاندان رسالت
۲۰۹	فصل چهارم: جهان آفرینش در سوگ
۲۰۹	ماتم‌زدگی پدیده‌ها در فقدان انسان‌های شایسته
۲۱۱	سوگ‌مندی نظام هستی در شهادت امام حسین (ع)
۲۱۱	دیدگاه زیارت ناحیه
۲۱۳	دیدگاه سایر روایات
۲۱۴	گریه همه آفریدگان
۲۱۵	گریه فرشتگان
۲۱۷	فصل پنجم: عزاداری امام حسین (ع)
۲۱۸	جایگاه عزاداری امام حسین (ع) در آموزه‌های دینی
۲۱۹	پایه‌گذاری فرهنگ عزای حسینی پیش از واقعه کربلا
۲۲۰	تحکیم فرهنگ عزاداری، پس از واقعه کربلا
۲۲۵	سیره عملی خاندان رسالت

- ۲۳۰ سیره گفتاری خاندان رسالت و شماری از محورهای آن
- ۲۳۲ وعده ثواب الهی
- ۲۳۳ دعا برای عزاداران
- ۲۳۳ تبیین زوایای رخداد کربلا
- ۲۳۴ تشویق به برپایی مجالس نوحه سرایی
- ۲۳۵ دو شبهه درباره نحوه عزاداری خاندان امام (ع)
- ۲۳۶ ۱. موافشانی بانوان داغدار
- ۲۳۷ نظریه‌های مطرح شده
- ۲۳۹ ارزیابی نظریات
- ۲۴۲ تلاش برای خلق نظریه‌ای نو
- ۲۴۵ ۲. جزیع بی‌تجربگی گواران
- ۲۴۵ نیم‌نگاهی به برخی نگردهای عزاداری
- ۲۴۸ بررسی نموده‌های عزاداری زیارت ناحیه
- ۲۵۳ فهرست منابع و مآخذ
- ۲۶۴ پیوست
- ۲۶۴ متن و ترجمه زیارت ناحیه

سخن پژوهشگر

انقلاب کربلا، یکی از حوادث تاریخی و جانگداز بود که در دهم محرم سال ۶۱ هجری اتفاق افتاد. این حادثه به رهبری حسین بن علی علیه السلام در برابر حکمروایی یزید بن معاویه به وقوع پیوست، تجلی گام ایج عبودیت آدمی در برابر خداوند و نهایت عشق به حق تعالی، و پرچم دار عدالت طلبی و حق طلبی و آزادی خواهی در فراخنای تاریخ است و در عین حال حادثه عاشورا بدوین شک، الهام بخش ترین و نیز دل خراش ترین رویداد در تاریخ اسلام به شمار می آید. این حادثه دوازده گانه وقوع تاکنون همچون خورشیدی عالم تاب به جانهای مرده گرمی بخشیده و فرهنگ آزادگی و آزادی خواهی و ایثار و شهادت، عزت و کرامت نفس و جهاد در راه عقیده و ایمان را به انسانها آموخته است و گذشت زمان نه تنها غبار فراموشی بر آن ننشاند بلکه کشش و ژرفایی آن هر ساله موجب تجمع بزرگ مردم در محافل و مجالس عزای حسینی گردیده هم چنانکه رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: «حرارتی که شهادت امام حسین علیه السلام در قلبهای مؤمنان بر جای نهاده، هرگز به سردی نمی گراید».

جهت شناخت این واقعه عظیم بررسی زیارت مربوط به این حادثه ما را می تواند در رسیدن به معارف آن یاری نماید و از جمله آن زیارت منسوب به حضرت صاحب العصر عجل الله تعالی فرجه با نام زیارت ناحیه مقدسه می باشد که از دیرباز تاکنون مورد

توجه و عنایت عالمان، مداحان و عموم مردم واقع شده است. مجموعه پیش رو که حاصل تحقیق و پژوهش محقق توانا جناب حجت الاسلام والمسلمین مرتضی خوش نصیب می باشد سعی بر آن بوده که زیارت ناحیه مقدسه از دو جنبه واکاوی شود. اول از لحاظ معارف حقه موجود در آن و دوم از جهت بررسی سند و اعتبار آن.

در این کتاب ضمن تحلیل و بررسی قدیمی ترین مصادر و میزان اعتبار آن؛ مطالعه تطبیقی نسبتاً جامع در حوزه معارف الهی این متن با متون معتبر از جمله آیات و روایات صورت گرفته است، همچون ابعاد مصیبت امام حسین علیه السلام، سوگمندی نظام هستی در شهرت امام علیه السلام، جایگاه عزاداری امام حسین علیه السلام در آموزه های دینی، سیره عملی، گفتاری خاندان رسالت و شماری از محورهای مرتبط با آن و در ادامه پژوهشگر کوشیده است دفاعی مطلق و پاسخی مستند به شبهات مربوط به آن ارائه کند. بی شک به ثمر رسیدن این اثر و غنای علمی آن مرهون همکاری های فاضل ارجمند آقای دکتر عظیم عابدینی می باشد.

امید است این اثر که حاصل حدود ۱۴ ماه تلاش و کوشش بوده است بتواند دریچه جدیدی به فرهنگ عاشورایی و مهدوی بگشاید. در پایان پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام نقد عالمانه مخاطبان فرهیخته این پژوهش را فرصتی مغتنم جهت هم اندیشی های سازنده و تعالی بخش و عامل مهمی برای شکوفایی اندیشه می داند و از خداوند متعال توفیقات روز افزون برای خادمان اهل بیت علیهم السلام مسئلت می نماید.